

Grand old man in de NOVA arena

Those were the days, my friend

Praten over toen, nu en straks met amateur-filmer van eerste uur

Op een mooie na-zomeravond trokken NOVA secretaris Jan Dekker, Ton Suurhoff en fotograaf Jan Volland naar een rustige villawijk in Haarlem om met de grand old man van de Nederlandse amateurfilmmerij, ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van de NOVA, nog eens te praten over het heden, verleden en de toekomst van deze fascinerende vrijetijdsbesteding.

Ze werden hartelijk ontvangen door Dick Boer en zijn vrouw en al spoedig meegetroond naar de werkkamer, die niet bepaald de indruk maakte, dat daar niet meer gewerkt zou worden. Eerder kostte het enige moeite op het overvolle schrijfbureau een plaatsje vrij te maken voor de bandrecorder, maar toen dat eenmaal ge-

is ook zo. Maar het is mogelijk, dat de jongere generatie u wat minder goed kent en misschien is het daarom verstandig, dat u eerst iets over uzelf vertelt. U bent jarenlang directeur geweest van de uitgeverij Focus?

D.B.: Dat mag je wel zo stellen, maar eigenlijk heb ik niets anders gedaan dan het werk van mijn vader, Adriaan Boer, voortgezet. Hij begon als uitgever in 1914. Hij heeft toen Focus opgericht, nadat hij daarvoor al enkele jaren redacteur was geweest van het blad 'de Camera'. Wat later kwam Jan Mol erbij, maar die is na twee jaar samenwerking weer zijn eigen weg gegaan en toen is vader begonnen mij voor de uitgeverij op te leiden. Ik moet bekennen, dat ik graag dokter was geworden. Maar als je vader een bloeiende zaak heeft, is het logisch, dat je die voortzet. Dus ben ik naar Berlijn gegaan, zoals Joris Ivens al voor mij gedaan had, om daar aan het wetenschappelijk instituut van de hogeschool fotografie te gaan studeren. Ik heb daar twee prettige jaren doorgebracht en uitstekend onderricht gehad. Jammer genoeg liet de gezondheid van mijn vader veel te wensen over en ben ik in 1928 in de zaak gekomen. Het was een fijne tijd, ik hield overal in het land voordrachten en in 1932 begonnen we met de uitgave van 'het Veerwerk'.

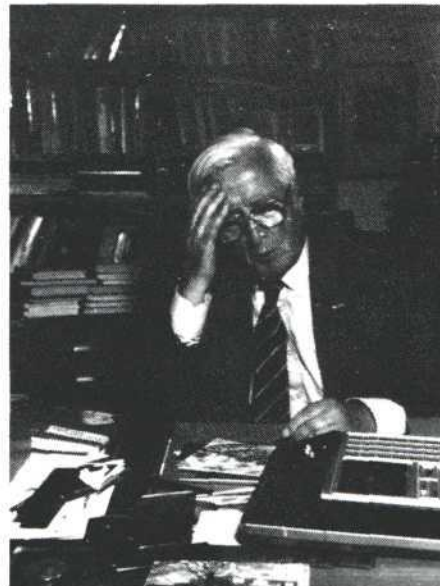
regeld was, konden de heren van start gaan en kwam het gesprek al spoedig op gang.

Gouden klank

T.S.: Meneer Boer, ik heb begrepen, dat uw naam bij talloze amateurfilmers van wat oudere datum een gouden klank heeft...

D.B.: Een oude klank bedoelt u?

T.S.: Nee, ik zei een gouden klank en dat

Dick Boer trad in 1928 in dienst van de Uitgeverij Focus in Haarlem. Het bedrijf, waarvan zijn vader, Adriaan Boer, directeur-eigenaar was. Na diens dood in 1940 volgde Dick hem op en hij wist Focus door de moeilijke oorlogsjaren te loodsen. Naast zijn werk als directeur-redacteur-uitgever schreef hij 14 boeken over fotografie en filmen, waarvan er meerdere in het Engels en Spaans vertaald werden. Zijn bekendste werk is ongetwijfeld Het Fotoboek, waarvan sinds de verschijning kort na de tweede wereldoorlog thans de 23ste herdruk voorbereid wordt. Maar ook het Smalfilmboek, waarvan we in de uitgave van 1965 lezen, dat het al de 15e druk is en de pocket Zelf Ontwikkelen en Vergroten, waarvan de 25ste druk is verschenen, mogen met ere genoemd worden.

Dick Boer toonde zich in die jaren een man met visie, die in een vroeg stadium de groeimogelijkheden van fotografieren en filmen door amateurs onderkende en in belangrijke mate aan de popularisering hiervan heeft bijgedragen. Hij heeft de uitgeverijmaatschappij geleid tot 1969, in welk jaar hij Focus aan Elsevier verkocht. Tot 1973 bleef hij als adviseur aan het bedrijf verbonden. Ondanks zijn hoge leeftijd werkt hij nog dagelijks aan de correctie van herdrukken van zijn boeken en blijft hij zich op de hoogte houden van wat zich afspeelt in de foto- en filmwereld.

Maar vader werd ernstig ziek en is vlak voor de oorlog gestorven.

Contactkaarten

Op 10 mei 1940 zag het er naar uit, dat de zaak en de toekomst verloren zouden gaan. In de oorlogstijd hebben we echter het contact met onze 5000 abonnees weten vast te houden door het verzenden van contactkaarten, waarop we al het foto-nieuws zo compact mogelijk door-gaven. Dat is zo'n succes geworden, dat we met meer abonnees de oorlog uitkwamen, dan we erin gingen. Maar we hebben wel voor elk velletje papier moeten vechten. We hebben zelfs in de bezettingstijd nog fotowedstrijden georganiseerd. In 1947 mocht Focus weer verschijnen, heel dunnetjes. Met Veerwerk zijn we doorgedaan tot 1958, toen werd het omgezet in Smalfilm, een voor die tijd uitstekend blad, al zeg ik het

**Reportage van
Ton Suurhoff en
Jan Volland**

zelf, dat door ons uitgegeven is tot 1970. Jammer genoeg wilde Elsevier het niet voortzetten en dat is niet verstandig geweest.

Niet alleen

J.D.: Dick, in de beginperiode van Veerwerk schreef je het allemaal zelf, maar dat was toch niet vol te houden?

D.B.: Neen, later is Jan Veenhuizen erbij gekomen en kregen we een goede groep van vaste medewerkers. Kijk, hier heb ik nog een oud exemplaar: 'Maandblad voor de Nederlandsche Smalfilmer onder redactie van Dick Boer. Bevat de officiële mededelingen van de Nederlandsche Smalfilm Liga. Vaste medewerkers: Adriaan Boer, L. Blok, A. Carré, Frits Eulderink, Henk Cannegieter, Dick Knegt, Leo Klein, Dick Laan en anderen'.

J.D.: Ja, vooral Dick Knegt heeft een belangrijke rol gespeeld in die jaren.

D.B.: Zeker ook als mede-oprichter en algemeen secretaris van de Liga.

T.S.: Wanneer is de Nederlandse Smalfilm Liga opgericht?

D.B.: Dat was in 1931 en in 1942 hebben we hem uit onszelf opgeheven, omdat we onze joodse leden eruit moesten zetten en dat wilden we niet. Na de oorlog zijn we weer doorgegaan en rond 1950 is de NOVA ervoor in de plaats gekomen.

T.S.: Was de Liga alleen een organisatie van clubs?

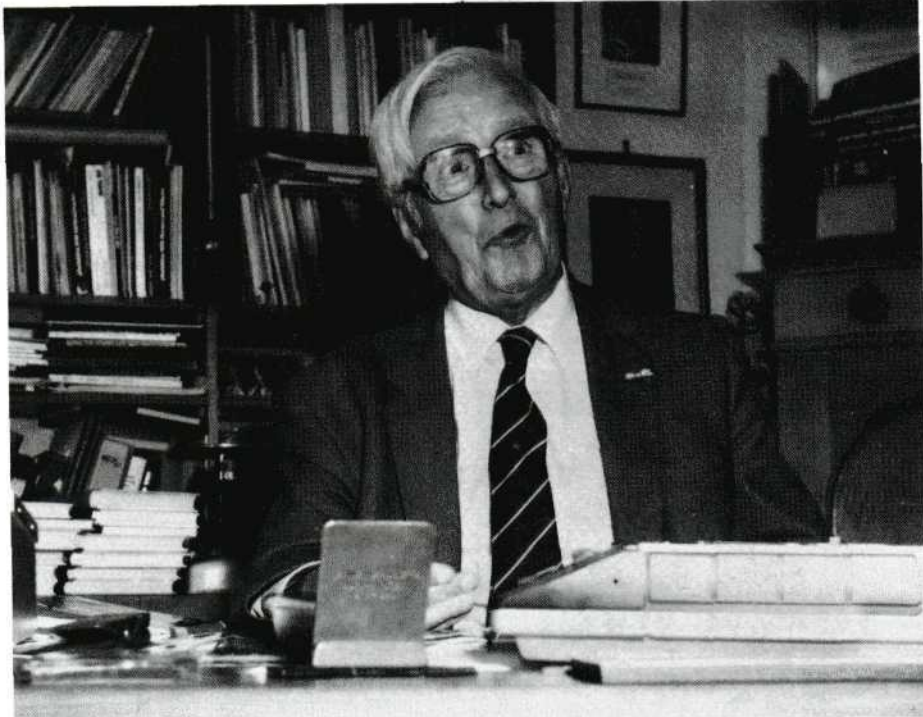
D.B.: Nee, van de Liga konden zowel clubs als individuele personen lid zijn, maar de NOVA was in eerste instantie een samenbundeling van filmclubs.

Ook individuen

J.D.: Hou er alsjeblieft over op. Daar is genoeg over te doen geweest, maar in 1967 hebben we toch besloten, dat de NOVA ook weer individuele leden zou opnemen. Dat heeft heel wat protesten opgeroepen en het heeft een paar jaar geduurd, voor de zaak weer gladgestreken was...

D.B.: Dus eigenlijk herdenken jullie straks 50 jaar georganiseerd amateur filmwezen?

J.D.: Dat klopt, we hebben de Liga en de NOVA toch wel als één willen zien. Maar als we zo over de organisatie praten, dan mogen we niet voorbij gaan aan de grote rol, die jouw vader daarbij gespeeld heeft, Dick. Want zonder diens initiatieven en steun was de zaak waarschijnlijk niet van de grond gekomen. Weet je, ik ben eigenlijk zo rond 1947 in het smalfilmgebeuren een beetje actief geworden en één van de dingen, die me het sterkst is bijgebleven was die keer, toen ik voor het eerst bij Focus op bezoek kwam in dat prachtige huis in de Haarlemmerhout. Daar was een fantastische sfeer, met die brede balustrades en die

'Op het tweede congres van UNICA in Amsterdam bestond de Nederlandse prijs uit een ivoren wereldbol met filmstrook, die nog steeds het beeldmerk van UNICA is'.

Eerste nummer van Het Veerwerk.

statige houten trappen en al die panelen. Het was een voornaam gebouw, het had een onmiskenbare stijl.

D.B.: Dat had het zeker. Er waren 27 kamers in en zelfs de houten vloeren kraakten voornam. Het was één van de mooiste huizen van Haarlem.

Jaarlijks bezoek

J.D.: Het was toen zo, dat het lidmaatschap van de NOVA gekoppeld was aan een abonnement op Smalfilm en één keer per jaar ging ik, meestal samen met de voorzitter, op bezoek bij Focus. Dat gebeurde helemaal in style. We werden in de directiekamer gebracht door de huismeester, in bruine stofjas en dan werd je

officieel ontvangen door Dick. Dan praatten we wat na over het afgelopen jaar en dan maakte Dick bekend hoeveel de afdracht aan de NOVA dat jaar zou zijn. Na afloop gingen we dineren bij Brinkman op de Grote Markt en dat maakte altijd een beetje indruk op me. Ik voelde me dan soms net als een aandeelhouder op de aandeelhoudersvergadering. Maar dan zonder aandelen, natuurlijk.

D.B.: Nou, het doet me genoeg na zoveel jaren te horen, dat je tevreden bent geweest over de ontvangst.

J.D.: Jullie hebben toch ook aan de wieg van de Unica gestaan?

D.B.: Dat hebben we. Het eerste congres is in Brussel geweest en daar zijn mijn vader en Dick Knegt heengegaan met een film van Cannegieter en v.d. Ende. Daar wonnen we de eerste prijs mee en toen hebben we het meteen maar op ons genomen om het jaar daarop een internationaal congres in Amsterdam te organiseren.

Beeldmerk UNICA

En Nederland heeft toen ook de voornaamste prijs gegeven, een ivoren wereldbol met een filmstrook er omheen. Het was een ontwerp van Krijn en het is nu nog steeds het beeldmerk van de Unica. Maar dat congres heeft ons heel wat geld gekost. Ik moest er zelfs nog een smoking voor kopen.

J.D.: Dat is nog steeds zo. Ik loop zelf nogal warm voor de Unica, omdat ik het internationaal samengaan van volken

boeiend vind en dan is film natuurlijk een prachtig medium, maar je kunt er geen cent subsidie voor krijgen en je moet het grootste deel zelf betalen.

T.S.: In veel van die oude verhalen hoor ik ook vaak de naam van Dick Laan. Wie was dat?

D.B.: Dick was een rijke jongen uit Bloemendaal. Zijn vader was daar wet-houder. Hij was bevriend met Jan Mol en hij was één van de eerste amateurfilmers in Nederland. Hij maakte complete speelfilms op 35 mm. Hij werkte veel met kinderen, want hij was ook nog hopman in de padvinderij. Dick was enorm veelzijdig en zijn films zijn ook nu nog best het aanzien waard. Hij heeft een boek geschreven over filmen. Het heette Herinneringen en Belevissen van een Oud-filmer en is in 1964 door Focus uitgegeven. Er stonden prachtige verhalen in.

Pioniers

J.D.: Er zijn natuurlijk in die eerste tijd toch een hoop mensen geweest, die voor de amateurfilmery in ons land van veel betekenis zijn geweest. Wie herinner je je nog?

D.B.: Nou, laat eens kijken... naast die we allemaal al genoemd hebben Mannus Franken en Van Eldik en Elzinga, onze Haarlemse secretaris. Rudi Hornecker was ook zo'n pionier en Dries Hendriks, die nog volop meedraait en Jan van Hillo, een heel fijne kerel en Haanstra. Dan ook Emil Brumstede, die met de hele Haagse groep een gigantische stoot aan de filmery gaf en Kreuman en Joop Pieëte... En nu heb ik er vast een heleboel vergeten.

J.D.: Wat was je nou eigenlijk, ik dacht toch altijd meer fotograaf dan filmer?

D.B.: Nee Jan, in m'n hart niet. Je kijkt m'n Smalfilmboek maar na en dan zie je, dat ik met hart en ziel gefilmd heb. Maar je komt natuurlijk gemakkelijker tot fotograferen dan tot een film maken. Want hoeveel films worden er opgezet? Heel veel. Maar echt afgemaakt worden er maar bijzonder weinig. Een goeie film maken is nu eenmaal veel moeilijker en kost veel meer tijd, dan een goeie serie foto's maken.

Groeimarkten

T.S.: Waren de commerciële mogelijkheden in de fotografie toen niet groter? Ik bedoel als uitgever gezien?

Nog dagelijks doende met herdrukken van boeken.

D.B.: Nee, we hebben een behoorlijke zaak op kunnen bouwen door naar beide kanten te blijven kijken. Het waren allebei groeimarkten. Natuurlijk was het blad Focus een belangrijke basis, maar we hebben naast Smalfilm toch ook heel wat boeken en brochures over film uitgegeven. We hadden 40 man personeel en dan ben je geen kleine uitgeverij meer.

T.S.: Hoe bouw je dat zo op?

D.B.: De reputatie van Focus was gebouwd op een volkomen onafhankelijkheid en betrouwbaarheid. De uitgeverij had een uitstekend ingericht laboratorium, waar nieuwe camera's en projectoren grondig getest werden. En onze bevindingen gaven we strikt weer, daar waren we volstrekt eerlijk in. Een bekende handelaar heeft eens tegen me gezegd: Een camera loopt pas in Nederland als de bespreking in Focus goed geweest is. En dat heb ik als een groot compliment gevoeld.

J.D.: Dat was dan ook je handelskapitaal en dat bewaakte je goed. Maar als je bedoelde te zeggen, Ton, dat de markt voor fotografie veel breder was, dan heb je natuurlijk gelijk. Film was in het begin een elitaire bezigheid en pas met de komst van de Japanners kreeg je de grote concurrentie in de camera's en gingen de prijzen naar beneden. Eerst in dubbel 8, daarna in super 8 en ze brachten zelf single 8 mee.

Minder interesse

T.S.: Hoe ligt die interesse bij de foto- en filmzaken?

D.B.: De handelaar is altijd veel minder in film geïnteresseerd geweest. Bijna geen handelaar maakt films. Het is hard gezegd, maar het is mijn ervaring. De handelaar wil eraan verdienen en verder kan het hem weinig schelen. In de 55-60'er jaren waren er nog wel vaklui onder, die er wat van wisten en je konden adviseren. Maar dat is in de laatste tien jaar veel minder geworden en de weinige goeden niet te na gesproken, is het nu een kwestie van: 'dit heb ik allemaal, meeneer, en dat kosten ze. Zoekt u er maar één uit'.

J.D.: Dat is dan waarschijnlijk de reden waarom het NOVA-secretariaat overstroemd wordt met vragen.

T.S.: Ik heb onlangs een interview gemaakt met de eigenaar van een bekende foto- en filmzaak. Die kon vrij aardig uitleggen hoe de detailhandel in de dwangpositie gemanoeuvreerd wordt door de fabrikant-importeur en de consument. Maar daar hebben we het vanavond niet over.

J.D.: Wist jij overigens, Dick, dat ik ook hier in Haarlem geboren en opgegroeid ben?

D.B.: Dat heb ik nooit geweten.

J.D.: Mijn belangstelling voor film is hier toch wel begonnen. Als jongen zwierf ik natuurlijk vaak door het centrum van de stad en dan kwam je via de Cronjéstraat en Kruisstraat altijd in de Grote Houtstraat terecht en als je dan de Grote Markt overstak dan had je daar meteen op de hoek een fotozaak...

D.B.: Dat was de zaak van Moos Schwarzer, een bijzonder aardige man. Zijn zoon is, geloof ik, nu nog mede-directeur van Capi Lux.

Verslingerd

J.D.: Nou en door die man ben ik verslingerd geraakt aan filmen. In zijn etalage stond een Bell & Howell projector. Zo'n ding met een prachtig geribbeld lampenhuis. Het was indrukwekkend en dan stond ik daar naar te kijken en dan dacht ik: als ik ooit nog eens een paar centen bij elkaar krijg, dan wil ik dat hebben. En ik heb hem gehad ook. Ach, je liep door de straten te fantaseren, wat je er allemaal mee kon doen. En later kocht ik bij Duiker in Zeist een roggebroodje en wat ik daar niet allemaal mee gedaan heb...
T.S.: Dat roggebroodje komt altijd te voorschijn als ik met mensen over de historie praat.

J.D.: Nou ja, Ton, dat roggebroodje was natuurlijk een camera, die boeide door zijn eenvoud en die weinig kans gaf op mislukkingen.

D.B.: Het zat dan ook ongelooflijk knap in elkaar en dat voor dat prijsje. Het heeft

**Er worden veel films opgezet
maar weinig echt afgemaakt**

de filmerij inderdaad enorm gepopulariseerd. Dat heeft Eastman überhaupt gedaan met z'n 8 mm.

Het kwam tòch

J.D.: Laten we eens wat filosoferen. Als ik kijk naar het stukje geschiedenis, dat we samen meegemaakt hebben, dan hebben we een aantal axioma's ondersteboven zien gaan. Ik noem: het vaststellen, dat dubbel 8 niet met geluid kon. De zwartwit film, want kleur zou altijd te duur zijn voor de doorsnee amateur. De stelling, dat je nooit een lipsynchrone film zou kunnen maken op super 8. Nog eerder het op de markt brengen van super 8, daar geloofde eerst niemand in. De automatische belichtingsmeter, waarvan iedereen zei: dat wordt niks, dat is goed voor knoeiers. En je krijgt dan toch de kleur, die plotseling door gaat breken, je krijgt een hele trits van geluidssystemen met de geweldige doorbraak van de bandrecorder. Een lipsynchrone super 8 film is niks bijzonders meer en de belichtingsmeter wordt zo geperfectioneerd, dat je er ongelooflijke dingen mee kunt doen als je hem goed gebruikt. Zo zijn er een aantal verhalen verteld in die smalfilmerij, die allemaal gelogenstraft zijn door de geschiedenis. En nu zitten we weer in zo'n kentering met de video.

D.B.: Ik geloof niet, dat het op dit moment al zo ver is. Je moet er veel te veel geld voor uitgeven. Het is te duur voor een hobby.

T.S.: Maar stel dat ze dat ook onder de knie krijgen?

D.B.: Ja, als... Maar dat er nu veel amateurs met video zullen beginnen om filmpjes te maken, dat zie ik niet.

J.D.: Je zegt, 't is te duur. Dat hebben we vroeger van de camera's ook gezegd, maar het is de macht van het getal, voor het zakrekenmachientje hebben we ook eerst 300 gulden betaald en nu koop je ze voor een paar tientjes.

Over vijf jaar

D.B.: Toegegeven, we hebben wel geleerd om niet te gauw te zeggen, 't kan niet, maar dan praten we niet over nu, maar over misschien vijf jaar.

J.D.: Laten we nu eens aannemen, dat video in grote getallen verkocht gaat worden. Dat men het gewicht naar beneden krijgt, dat er voor de amateur eenvoudige montagemogelijkheden komen, kortom, dat het technisch werkbaar

Jan Dekker, secretaris van de NOVA: 'Filmen was in het begin een elitaire bezigheid'.

wordt. Dan nog: is dan het medium film te vergelijken met video?

D.B.: Waarom niet?

J.D.: Ja, dat is nou zo interessant, dat vind ik nog steeds niet.

D.B.: Waarom niet, Jan?

J.D.: Ik dacht, maar dat komt dan waarschijnlijk vanuit mijn achtergrond, dat een film maken, met een filmcamera werken, altijd iets anders zal blijven dan met video. Video heeft voor iedereen zo een reminiscentie met televisie, daar zie ik gewoon problemen in. Het vraagt een andere benadering...

D.B.: Ja, dat geloof ik wel. Het zal veel moeilijker te beheersen zijn.

J.D.: Maar wat gebeurt er dan in de filmerij. De groep, die dat beheerst, is ook maar uitermate klein, dus dan zou de groep, die de video gaat beheersen, met veel meer mogelijkheden natuurlijk, ook maar erg klein worden. Dan kun je amper meer van een doorbraak spraken. Althans niet als bijdrage in de filmkunst.

D.B.: Ik geloof er wel in. Mensen, die het eenmaal in zich hebben, die maken er wel wat van.

J.D.: Dus jij ziet video komen?

D.B.: Ik zie video komen, maar zoals ik al zei, over een tijdje. Ik denk zelfs langer dan 5 jaar. Dan zal de techniek de gevorderde amateurfilmer alles kunnen geven, wat hij voor het maken van een video-

film nodig heeft. Of het even betaalbaar zal zijn als smalfilm nu, dat hangt van de vraag af.

Gewetensvraag

T.S.: Maar gelooft u dan, dat het naast de smalfilm zal komen of dat het de smalfilm zal verdringen?

D.B.: Ja zeg, dat is een gewetensvraag.

T.S.: Laat ik de vraag iets gemakkelijker stellen. Hoe groot is het boeiende van die donkere zaal en het grote scherm?

D.B.: Ik geloof niet, dat dat het wezenlijke is. Het wezenlijke is, dat we wat van ons zelf kunnen bewaren. Ik ben een enthousiast man voor huiselijke films. Ik heb allerlei speelfilmpjes gemaakt met de kinderen in diverse perioden van hun leven. Dat is geen clubwerk, dat is echt voor je privé en dat is eigenlijk je ware.

T.S.: Maar iemand, die dat zal willen, meneer Boer, zal die niet eerder naar video grijpen om de historie van zijn familie vast te leggen?

J.D.: Ja, maar als je nou luistert naar wat Dick zegt, dan zegt hij: we maakten speelfilmpjes. Hij maakte planmatig een film, hij registreerde via een verhaal, via zijn geestelijke creatie. Hij heeft niet dat ding maar neergezet en is alles gaan opnemen. En ik ben bang, dat video dat zal gaan veroorzaken, douw er maar 4 uur cassette in en hollen maar, jongens...
T.S.: Dat wordt aan de ene kant het voordeel en aan de andere kant het geweldige risico van video, kwantiteit.

J.D.: En dan vernietig je jezelf. Als je een film maakt, die te lang is, dan raakt iedereen, inclusief jezelf, de belangstelling kwijt en video maakt het verleidelijk om te lang te zijn. Ik heb thuis ook van die films en die draai ik zelden of nooit meer.

Handelaar heeft altijd minder belangstelling voor film gehad

D.B.: Ik blijf toekomst zien in film zowel als video.

Vaste keuze

J.D.: Als jij zegt, Ton, gaat er een bekooring uit van die donkere zaal en dat samen naar film kijken, dan geloof ik, dat dat altijd zal blijven bestaan. Het is heel merkwaardig, dat als je aan een groep kinderen vraagt: zal ik een videobandje opzetten of zullen we film gaan kijken, dat ze dan allemaal kiezen voor film.

D.B.: Ja inderdaad, meteen.

T.S.: Samen in het donker naar een groot beeld zitten kijken wekt bij mij een goedstemming op, die ik niet heb als ik met 4 mensen in de huiskamer naar video kijk en ik denk, dat meneer Boer gelijk heeft, als hij vindt, dat het allebei een toekomst heeft.

J.D.: Ja, want wie weet, wat ze in de volgende vijf jaar aan de smalfilm apparatuur allemaal nog gaan perfectioneren?

T.S.: Ik wilde graag nog even terug naar uzelf, meneer Boer, want we hebben het verhaal niet helemaal afgemaakt. Wanneer bent u uit de uitgeverij getreden?

D.B.: De zaak is in 1969 overgegaan naar Elsevier en verplaatst naar Amsterdam. Tot 1973 ben ik er als adviseur van de directie nog bij betrokken gebleven om de overgang soepel te laten verlopen en na 1973 heb ik er geen bemoeienis meer mee gehad.

Steeds actief

T.S.: Dat is nu acht jaar geleden, maar u bent er nog wel elke dag mee bezig?

D.B.: Elke dag. Ieder nieuw boek dat er verschijnt, werk ik nog zelf bij en ik wil ook zelf de correctie doen. Dit is de 22ste

Jan: 'De mens is in principe als creatief wezen geboren'.

druk van het Fotoboek, wat ik hier in mijn handen heb.

J.D.: Dus, Dick, dat zijn boeken die uit je actieve tijd stammen en die nu herdrukt worden?

D.B.: Inderdaad, dit is zelfs in het Spaans vertaald. Evenals het Smalfilmboek.

T.S.: Hoeveel boeken heeft u geschreven?

D.B.: Ik geloof, dat het er veertien zijn geweest en dat allemaal in dit kleine Nederland. En de 23ste druk wordt weer helemaal bijgewerkt.

J.D.: Ga je nog wel naar de Photokina?

D.B.: De laatste twee keer ben ik niet meer geweest. Dat wordt op mijn leeftijd te inspannend. Maar de hele documentatie ervan neem ik nog wel door.

T.S.: Het lijkt me, dat u uw hele leven met foto en film bezig bent geweest. Is er nog wat anders geweest, dat u boeide? Andere hobby's?

D.B.: Het was niet alleen foto en film. Kijkt u maar eens achter u, daar vindt u een hele serie boeken over theologie. Ik ben jarenlang lid van de kerkeraad geweest. Ik was zeer bevriend met professor Cremer en professor Rasker. Op hun verzoek heb ik me met enkele anderen erg bezig gehouden met de Jeugdkapel.

Ik heb jarenlang elke zondag gepreekt en ben ook in de bezettingstijd en daarna veel ingevallen. Dat deed ik graag. Ik vind het fijn om je overtuiging uit te kunnen dragen. En op die momenten kon ik helemaal los zijn van de fotografie.

Toekomst

T.S.: Laten we nog eens even doorgaan met de toekomst, maar dan in een wat groter verband. Jan was er al mee begonnen. Wat is de toekomst van de smalfilmerij en welke rol zal de NOVA daarin moeten spelen?

D.B.: Tja, je zult altijd een behoorlijke organisatie moeten houden en dat moet een vriendenkring zijn, want je moet elkaar de waarheid kunnen zeggen. Wat de techniek betreft, ik weet niet of video het zal winnen, maar de smalfilm zal in elk geval blijven bestaan.

J.D.: Als je over een omwenteling praat, zul je altijd moeten praten over totaal nieuwe concepten. Of die geluidskoppen nou beter worden of er komt een beeldplaat, dat blijft sleutelen aan een concept. We kregen stoomtreinen, toen betere stoomtreinen, maar het bleven stoomtreinen. En dat werd pas anders, toen er elektrische treinen kwamen. En ik geloof, dat het met de filmerij net zo is. Wat het precies gaat worden, daar heb ik geen idee van. Want als je beeldplaat zegt, dan is dat voor mij video, maar alleen rond. Dus hetzelfde concept in een andere vorm.

Dick: 'Wat de techniek betreft: ik weet niet of video het zal winnen, maar de smalfilm zal blijven bestaan'.

Creativiteit

Maar ik weet één ding en dat is het uitgangspunt, de mens is in principe als creatief wezen geboren. Als je dat doet, zoals Dick, die in een kerk probeert de jeugd bepaalde waarden bij te brengen, dan is dat een vorm van creativiteit, in feite een gave en hij kan dat doen. Als jij, Ton, kans ziet om een gesprek als dit samen te vatten en te verwoorden, dan ben je ook creatief bezig en dan doe je dingen, die alleen kunnen ontstaan bij mensen, die het talent ervoor meegekregen hebben. Maar dan blijft er nog een gigantische groep van mensen over, waarbij de gave nooit ontdekt wordt of die hem niet hebben. En die groep koopt een cameraatje en gaat er mee aan de gang. Voor die groep zul je wat moeten doen. Je zult de krenten uit de pap moeten halen. En ik blijf volhouden, dat dat de taak van de NOVA is. Ik geloof nog steeds in de noodzaak om deze groep mensen, die op ons afkomt, - en dan denk ik in het bijzonder aan de jeugd, een zinnig stuk inhoud aan hun leven te geven. Dat is een opdracht en dat heb je maar te doen. Want er is een stuk leegte, dat is enorm.

T.S.: En geloof je dan, dat je in de smalfilmerij, in verhouding natuurlijk, dezelfde doorbraak kan krijgen als in de fotografie, waar nu praktisch iedereen een camera heeft?

D.B.: Ja, dat geloof ik. Er zal een groep van mensen, die in de afgelopen 10 jaar zijn gaan fotograferen, doorstoten naar de smalfilm, want dat is een fascinerend spel en de mensen zullen dat willen proberen. Ik heb me daar altijd erg druk voor gemaakt.

Filmen is een fascinerend spel dat mensen willen proberen

J.D.: Het kan, ik ben er niet zeker van, omdat een film zo maken, dat ie ook te bekijken valt, voor de meerderheid een te grote artistieke opgave is.

T.S.: Jawel Jan, maar als er op dit moment honderdduizend smalfilmers zijn tegen twee miljoen mensen, die fotograferen en er gaat een stuk van glijden naar de smalfilmerij, zal daar ook weer 10 of 15% geïnteresseerd raken en er serieus mee doorgaan.

Opvangprobleem

J.D.: Het zou van de grond kunnen komen als je voldoende mensen had om die groep meteen op te kunnen vangen. Want ik geloof ook wel, dat men steeds meer wil. In de mens zit de wens om een levend beeld te produceren ingebakken. Hij verongelukt, omdat hij het technisch niet aan kan of de artistieke gave niet heeft om het zo te formeren, dat het het aanzien waard is. Dan kijkt hij rond om hulp. Diezelfde mens krijg je onmiddellijk opgelijnd, als je een man kunt vinden, die hem kan inspireren om het te gaan leren. Dat is dan het probleem van de NOVA. Als de regering of CRM de NOVA discutabel stelt, zodra het om een subsidie hiervoor gaat, dan ben je uitgesproken, want zo langzamerhand is de NOVA nog het enige instituut waar kennis op dit gebied te halen valt.

T.S.: Ik ga er nog even op door, omdat er nog een vraag aan vastzit. Stel dat jullie gelijk krijgen en dat er nog een grotere groep van mensen van fotograferen overgaan op smalfilmen en dat de NOVA dan het opvangcentrum zou kunnen worden, om die beginners wat liefde voor de hobby en wat techniek bij te brengen. Is dan niet een mogelijke consequentie, dat de bovenste groep in de NOVA zich er niet meer thuis zou voelen en zich af zou scheiden in een. - ik noem maar wat gek. Genootschap van Excellente Smalfilmers?

J.D.: Nou, dat is correct.

Topgroep

T.S.: Zou dat kunnen? En moet je dan nog een andere vereniging oprichten? Of moet je proberen die groep in de NOVA te houden?

J.D.: Ik geloof, dat je je werk niet kunt doen zonder die topgroep, want die vormt de uitdaging voor de nieuwelingen. Dat moet hun voorbeeld zijn. Er zit in die groep een stuk hovaardij, maar het is een feit dat er een heleboel bij zijn, die werkelijk iets presteren. En die zullen moeten beseffen, dat ze dit kunnen doen, omdat ze de gave meegekregen hebben. En dat ze die ook in dienst moeten stellen van de gemeenschap. Maar je moet ze wel het klimaat geven, waarin ze kunnen bestaan.

T.S.: Zal die groep dat accepteren of

zullen ze zeggen: we kunnen hier niets meer leren en wij willen ook nog verder...

D.B.: Daar is een eenvoudig antwoord op. Dat is afhankelijk van de leider. Een goede leiding zal in staat zijn de groep te overtuigen, dat ze een taak heeft en een verantwoordelijkheid. Maar als die leider er niet is dan valt het in elkaar. Waarom draait de ene club geweldig en de andere niet? Maar ik ben het met Jan eens, dat je de gelegenheid moet scheppen, want voor de topgroep heb je ook de verantwoording.

J.D.: Vroeger hadden jullie de ere-klasse en de meesterklasse in de fotografie. Zou dat in de filmerij kunnen?

D.B.: Dat zou heel goed kunnen, misschien zijn de normen iets moeilijker vast te stellen.

Niet gelukt

T.S.: Daar was dus kennelijk behoefte aan.

D.B.: Ja, de mensen willen zich, ook in hun hobby, onderscheiden. Het is heel vroeger in de filmerij ook al eens geprobeerd met een groepje filmers, die eens in de maand bijeenkwamen. Jan Veenhuizen heeft zich daar toen nogal mee bezig gehouden. Maar de zaak is gesneuveld op vriendjespolitiek. Want wie mag er wel in en wie niet? Maar ik geloof, dat het nog steeds een idee is, dat levensvatbaarheid heeft. Alleen, je zou eerst goeie spelregels moeten maken.

T.S.: Ik vraag me wel eens af of er in ons land ook niet mensen zijn, die hele goede films maken, maar ze nooit inzenden naar wedstrijden en ze dus gewoon voor hun eigen plezier maken.

D.B.: Die zijn met een lantaarntje te zoeken.

J.D.: Opmerkelijk is, dat er mensen zijn, die over een reeks van jaren constant goede films maken en regelmatig tot Ede doordringen en dat er ook een groep is, die even opbloeit, éénmaal op hoog niveau komt en dan voor altijd weer wegzakt. En dan heb je nog zo'n opmerkelijk feit, de NOVA-cursus voor beginners is overall een groot succes, terwijl de vervolgcursus nauwelijks belangstelling heeft.

D.B.: Waar wijt je dat aan?

Tijd voor studie

J.D.: Tja, ze weten genoeg. Het com-

mentaar is: 'ik ben niet van plan er een wetenschap van te maken, ik doe het voor m'n lol! Ik heb er al eens meer voor gepleit, maar ik geloof oprecht, dat we binnen de NOVA behoefte hebben aan studie-weekends, seminars of hoe je het maar wil noemen. En dan echt meedoen, echt werken en geen feestvieren. Maar de angst om ergens geld voor te vragen is bij ons altijd erg groot geweest.

D.B.: Hoeveel leden heeft de NOVA nu, Jan?

J.D.: Ruim 6000 en dan krijg je weer een opmerkelijk cijfer, ongeveer 50% is individueel lid en de andere helft via een club.

D.B.: Ik wens jullie veel succes voor de toekomst en een heel plezierig jubileumjaar.

J.D.: Dick, het was fijn om weer eens met je te praten. Je hebt over een hele lange periode heel veel voor de amateurfilmerij gedaan en daar zal de NOVA je altijd dankbaar voor blijven. Het ga je goed.

Aanvangstijd Filmmanifestatie Ede vervroegd

Zaterdag 14 november 1981 aanvangstijd niet 13.30 uur maar 12.30 uur.

De voorjureringen zijn thans alle achter de rug. Het aantal films dat aan de Nationale Wedstrijd mee mag doen is bekend. Nu blijkt dat de geplante projectietijd onvoldoende is om alle gekwalificeerde films te vertonen.

Met het Wedstrijd Reglement in de hand zouden de organisatoren het recht hebben een naselectie toe te passen om alsnog een aantal films de weg naar Ede te versperren.

We vinden dit een nare maatregel, die ook zeker niet zou passen in de feestelijke sfeer van onze jubileum-viering. Naarstig is er naar een andere oplossing gezocht. Met wat geschuif, wat improvisatie en een met een uur vervroegde aanvangstijd op zaterdag 14 november a.s. bleek het mogelijk alle gekwalificeerde films te projecteren. We hebben graag voor deze oplossing gekozen.